

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Bjelovar

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI

EKONOMSKA OPRAVDANOST RAZLIKA U CIJENI
USLUGA JAVNE VODOOPSKRBE (OPSKRBE PITKOM VODOM) NA PODRUČJU
BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE ZA 2012.

Bjelovar, lipanj 2013.

SADRŽAJ

stranica

I. PREDMET REVIZIJE	2
II. CILJEVI I PODRUČJA REVIZIJE	4
III. METODE I POSTUPCI REVIZIJE	4
IV. USLUGE JAVNE VODOOPSKRBE	5
V. NALAZ	10
VI. OCJENA OPRAVDANOSTI RAZLIKA U CIJENI JAVNE VODOOPSKRBE	27

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

Područni ured Bjelovar

KLASA: 041-01/12-07/41

URBROJ: 613-09-13-24

Bjelovar, 20. lipnja 2013.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ POSEBNOJ REVIZIJI
EKONOMSKA OPRAVDANOST RAZLIKA U CIJENI USLUGA JAVNE VODOOPSKRBE
(OPSKRBE PITKOM VODOM) NA PODRUČJU BJELOVARSKO-BILOGORSKE
ŽUPANIJE ZA 2012.

Na temelju odredbi članka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je posebna revizija ekonomske opravdanosti razlika u cijeni usluga javne vodoopskrbe (opskrbe pitkom vodom) na području Bjelovarsko-bilogorske županije za 2012.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije su provedeni u razdoblju od 18. listopada 2012. do 20. lipnja 2013.

I. PREDMET REVIZIJE

Predmet revizije je ispitati ekonomsku opravdanost razlika u cijeni usluga javne vodoopskrbe na području Bjelovarsko-bilogorske županije (dalje u tekstu: Županija) za 2012. U 2012. je na području Županije usluge javne vodoopskrbe pružalo 11 trgovačkih društava. Od toga, trgovačko društvo u privatnom vlasništvu je kupovalo vodu od pravne osobe za vađenje sirove nafte i zemnog plina i isporučivalo vodu krajnjim korisnicima na području tri jedinica lokalne samouprave (općina Severin, općina Šandrovac i općina Veliko Trojstvo). Od siječnja 2013. navedene jedinice lokalne samouprave su povjerile obavljanje usluga javne vodoopskrbe društvu Komunalije d.o.o., Čazma, koje je u vlasništvu druge jedinice lokalne samouprave. Trgovačko društvo Bjelovarsko-bilogorske vode d.o.o., Bjelovar, u vlasništvu Županije, kupuje vodu od pravne osobe za vađenje sirove nafte i zemnog plina te prodaje vodu drugim isporučiteljima usluga javne vodoopskrbe (društvu Komunalac d.o.o., Bjelovar i trgovačkom društvu u privatnom vlasništvu), odnosno ne isporučuju vodu krajnjim korisnicima. Društvo Bjelovarsko-bilogorske vode d.o.o., Bjelovar je nadležno za izgradnju i upravljanje objektima regionalnog vodoopskrbnog sustava Županije.

Preostalih devet trgovačkih društava, isporučitelji usluga javne vodoopskrbe su komunalna društva u vlasništvu jedinica lokalne samouprave s područja Županije, i to: Komunalac d.o.o., Bjelovar, Darkom d.o.o., Daruvar, Komunalac d.o.o., Garešnica, Komunalac d.o.o., Grubišno Polje, Komunalije d.o.o., Čazma, Veliki Grđevac d.o.o., Veliki Grđevac, Kapelakom d.o.o., Kapela, Komunalac d.o.o., Rovišće i Poduzetnički park d.o.o., Velika Pisanica. Navedena komunalna društva osim djelatnosti javne vodoopskrbe i odvodnje, obavljaju i neke komunalne djelatnosti u skladu s odredbama Zakona o komunalnom gospodarstvu (održavanje čistoće u dijelu koji se odnosi na skupljanje i odvoz komunalnog otpada, čišćenje javnih površina, održavanje javnih površina, tržnica na malo, održavanje groblja i prijevoz pokojnika, drugo), te druge djelatnosti.

Županija zauzima površinu od 2 637 km² na kojoj živi 119 743 stanovnika ili 45 stanovnika na km², prema popisu iz 2011., raspoređenih u pet gradova i 18 općina. Na sustav javne vodoopskrbe je priključeno 52,9% ukupnog broja stanovnika. Županija nije bogata podzemnim vodama, pogotovo ne kvalitetnom podzemnom vodom koja bi se koristila u vodoopskrbi. Za potrebe vodoopskrbe se koriste podzemne vode iz vlastitih izvorišta različitih izdašnosti. Znatne količine vode se crpe u susjednoj Koprivničko-križevačkoj županiji (vodocrpilište Delovi), a koriste se i površinski zahvati na rijekama Pakra i Bijela. Od devet društava koja isporučuju vodu krajnjim korisnicima, šest društava imaju svoja vodocrpilišta, odnosno vodozahvate, dok tri društva kupuju vodu od drugih. U djelatnosti javne vodoopskrbe koncem 2012. je bio 71 zaposlenik.

U tablici broj 1 se daju podaci o ostvarenim prihodima od usluga javne vodoopskrbe za razdoblje od 2010. do 2012.

Tablica broj 1

Ostvareni prihodi od usluga javne vodoopskrbe za razdoblje od 2010. do 2012.

u kn

Redni broj	Naziv društva	Prihodi usluga javne vodoopskrbe			Ostvareni ukupni prihodi za 2012.
		Ostvareno za 2010.	Ostvareno na 2011.	Ostvareno za 2012.	
1	2	3	4	5	6
1.	Komunalac d.o.o., Bjelovar	9.499.108,00	10.077.886,00	11.126.149,00	41.977.468,00
2.	Darkom d.o.o., Daruvar	4.306.130,00	4.912.154,00	4.861.939,00	48.964.052,00
3.	Komunalac d.o.o., Garešnica	1.427.698,00	2.026.849,00	1.767.767,00	26.347.840,00
4.	Komunalac d.o.o., Grubišno Polje	1.867.354,00	1.940.484,00	1.930.146,00	7.152.894,00
5.	Komunalije d.o.o., Čazma	808.284,00	905.718,00	1.265.972,00	19.351.661,00
6.	Veliki Grđevac d.o.o., Veliki Grđevac	171.209,00	193.511,00	292.307,00	1.883.080,00
7.	Kapelakom d.o.o., Kapela	89.242,00	106.354,00	229.292,00	2.393.596,00
8.	Komunalac d.o.o., Rovišće	22.033,00	50.896,00	164.528,00	720.840,00
9.	Poduzetnički park d.o.o., Velika Pisanica	44.553,00	72.491,00	98.950,00	775.062,00
10.	Bjelovarsko-bilogorske vode d.o.o., Bjelovar	0,00	105.325,00	108.367,00	370.118,00
Ukupno		18.235.611,00	20.391.668,00	21.845.417,00	149.936.611,00

Navedena društva su ostvarila prihode od usluga javne vodoopskrbe za 2012. u iznosu 21.845.417,00 kn, što čini 14,6% njihovih ukupnih prihoda.

U prihodima od usluga javne vodoopskrbe društva Komunalac d.o.o., Bjelovar su sadržani prihodi od prodaje vode društvu Kapelakom d.o.o., Kapela i društvu Komunalac d.o.o., Rovišće (2010. u iznosu 144.127,00 kn, 2011. u iznosu 108.562,00 kn, 2012. u iznosu 356.904,00 kn), u prihodima društva Komunalac d.o.o., Grubišno Polje su sadržani prihodi od prodaje vode društvu Darkom d.o.o., Daruvar (2012. u iznosu 38.862,00 kn), u prihodima društva Veliki Grđevac d.o.o., su sadržani prihodi od prodaje vode društvu Poduzetnički park d.o.o., Velika Pisanica (2010. u iznosu 44.266,00 kn, 2011. u iznosu 42.759,00 kn, te 2012. u iznosu 82.070,00 kn), a u prihodima od usluga javne vodoopskrbe društva Bjelovarsko-bilogorske vode d.o.o., Bjelovar su sadržani prihodi od prodaje vode društvu Komunalac d.o.o., Bjelovar (za 2012. u iznosu 44.331,00 kn). Navedena društva vodu dalje isporučuju svojim korisnicima (potrošačima).

Strategija upravljanja vodama Republike Hrvatske, koja je donesena u srpnju 2008., usklađena je s direktivama Europske unije, te čini osnovu za pripremu pregovaračkih dokumenata za pristupne pregovore i korištenje sredstava iz pretpristupnih fondova Europske unije. Prema navedenoj Strategiji, prioritetno se polazi od priključenosti stanovništva na javni vodoopskrbni sustav i sustav javne odvodnje. Prosječni stupanj opskrbljenosti stanovništva vodom iz javnih sustava u 2006. u Županiji je bio 31,0%.

Planom razvitka vodoopskrbe na području Županije iz svibnja 2010. su utvrđene, između ostaloga, aktivnosti vezane uz izgradnju i puštanje u pogon potrebnih objekata na postojećim vodocrpilištima, aktivnosti na izgradnji mreže i zaštiti resursa, te rješavanju gubitaka vode. Istaknute su prednosti okrupnjavanja društava koja se bave uslugom javne vodoopskrbe.

Radi osiguranja zakonitosti u području određivanja cijene vodnih usluga, naknade za razvoj i naknade za priključenje, osnovano je Vijeće za vodne usluge. Zakonodavni okvir kojim je regulirano obavljanje djelatnosti javne vodoopskrbe i utvrđivanje cijena vodnih usluga javne vodoopskrbe čine Zakon o vodama (Narodne novine 153/09, 63/11, 130/11 i 56/13), Zakon o financiranju vodnoga gospodarstva (Narodne novine 153/09, 90/11 i 56/13), Uredba o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva (Narodne novine 112/10) i drugi podzakonski akti.

Prema odredbama Zakona o vodama, javna vodoopskrba je djelatnost zahvaćanja podzemnih i površinskih voda namijenjenih ljudskoj potrošnji i njihova kondicioniranja te isporuka do krajnjega korisnika ili drugog isporučitelja vodne usluge, ako se ti poslovi obavljaju putem građevina javne vodoopskrbe, te upravljanje tim građevinama.

II. CILJEVI I PODRUČJA REVIZIJE

Ciljevi revizije su bili:

- utvrditi pravilnost načina utvrđivanja cijena usluga opskrbe pitkom vodom,
- ispitati kretanje cijena u posljednje tri godine,
- provjeriti usklađenost načina utvrđivanja cijena sa zakonima i drugim propisima,
- provjeriti i ocijeniti ekonomsku opravdanost razlika u cijeni usluga opskrbe pitkom vodom prema pojedinim isporučiteljima, te
- analiza elemenata (strukture) za izračun cijene usluga opskrbe pitkom vodom.

Područje revizije određeno je na temelju uočenih razlika u cijeni usluga opskrbe pitkom vodom između pojedinih isporučitelja, napisa u medijima i velikog interesa javnosti (korisnika usluga) za uspostavljanje ekonomičnog sustava vodoopskrbe.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo isporučitelja usluga javne vodoopskrbe, način utvrđivanja osnovne cijene javne vodoopskrbe (fiksni i varijabilni dio), analiza strukture cijene javne vodoopskrbe (fiksni i varijabilni dio, naknade) i kretanje cijena u posljednje tri godine, prihodi, te rashodi.

III. METODE I POSTUPCI REVIZIJE

U postupku revizije su korištene sljedeće metode prikupljanja dokaza:

- proučeni su i analizirani propisi i drugi akti koji reguliraju navedenu materiju, te dokumentacija i informacije o poslovanju društava, stručni članci, strategije i drugi propisi,
- provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima,
- ispitana je dosljednost primjene zakonskih i drugih propisa, te pravila, procedura i drugih internih akata,

- za izračun i analizu značajnih omjera primijenjeni su odgovarajući analitički postupci (primjerice usporedbe cijena, načina obračuna usluge),
- obavljani su razgovori s direktorima, voditeljima računovodstva i drugim zaposlenicima, te su pribavljena obrazloženja odgovornih osoba o pojedinim poslovnim događajima.

Na temelju prikupljenih podataka, revizijski postupci su bili usmjereni na utvrđivanje načina formiranja cijena javne vodoopskrbe, visinu ostvarenih prihoda i rashoda nastalih pružanjem usluga javne vodoopskrbe, usporedbu prikupljenih podataka prema društvima, te davanju ocjene ekonomske opravdanosti razlika u cijeni usluga javne vodoopskrbe na području Županije za 2012.

Procijenjeni su sljedeći rizici koji bi mogli utjecati na ekonomsku opravdanost razlika u cijeni javne vodoopskrbe (opskrbe pitkom vodom) na području Županije:

Manja visina procijenjenog rizika:

- a) računi nisu ispostavljeni svim korisnicima,
- b) trgovačka društva javni isporučitelji su nabavljala radove, robu i/ili usluge koje nisu bile potrebne ili nisu u nadležnosti navedenih trgovačkih društava,
- c) prihodi i rashodi nisu iskazani prema načelu nastanka događaja.

Veća visina procijenjenog rizika:

- a) sustav unutarnjih financijskih kontrola u trgovačkim društvima koja pružaju usluge javne vodoopskrbe ne funkcionira na zadovoljavajući način,
- b) najniža osnovna cijena javne vodoopskrbe nije utvrđena u skladu s propisima,
- c) utvrđena je neopravdano visoka cijena javne vodoopskrbe nekim kategorijama korisnika,
- d) raspodjela nekih troškova isporučitelja usluga na troškove koji su vezani za usluge javne vodoopskrbe nije odgovarajuća ili opravdana ili dokumentirana,
- e) previsoki su gubici vode koji se utvrđuju kao razlika između količine zahvaćene vode i količine isporučene vode krajnjim korisnicima,
- f) neki isporučitelji ne obavljaju djelatnost javne vodoopskrbe u skladu s propisima,
- g) dio prihoda namijenjen izgradnji komunalnih vodnih građevina se ne koristi za utvrđene namjene,
- h) ne postoji sustavna evidencija i plan korištenja svih vodnih resursa.

IV. USLUGE JAVNE VODOOPSKRBE

Društvo Komunalac d.o.o., Bjelovar pruža usluge javne vodoopskrbe na području grada Bjelovara i općine Nova Rača, društvo Darkom d.o.o., Daruvar na području grada Daruvara i općina: Đulovac, Dežanovac, Končanica i Sirač, društvo Komunalac d.o.o., Garešnica na području grada Garešnice i općine Hercegovac, društvo Komunalac d.o.o., Grubišno Polje na području grada Grubišno Polje, društvo Komunalije d.o.o., Čazma na području grada Čazme i općina: Berek, Ivanska i Štefanje, a od siječnja 2013. i na području općina: Severin, Šandrovac i Veliko Trojstvo. Društvo Veliki Grđevac d.o.o., usluge javne vodoopskrbe pruža na području općine Veliki Grđevac, a društvo Kapelakom d.o.o., Kapela na području općine Kapela.

Društvo Komunalac d.o.o., Rovišće usluge javne vodoopskrbe pruža na području općine Rovišće. Društvo Poduzetnički park d.o.o., Velika Pisanica je usluge javne vodoopskrbe pružalo do konca 2012. na području općine Velika Pisanica, a od siječnja 2013. usluge javne vodoopskrbe na području općine Velika Pisanica pruža društvo Veliki Grđevac d.o.o., te od siječnja 2013. društvo Poduzetnički Park d.o.o., Velika Pisanica nije isporučitelj usluge javne vodoopskrbe.

U tablici broj 2 se daju podaci o priključenosti stanovništva na sustav javne vodoopskrbe koncem 2012.

Tablica broj 2

Priključenost stanovništva na sustav javne vodoopskrbe

Redni broj	Naziv društva	Broj stanovnika priključenih na sustav javne vodoopskrbe	Broj stanovnika na distributivnom području	Udjel priključenih stanovnika na sustav javne vodoopskrbe
1	2	3	4	5
1.	Komunalac d.o.o., Bjelovar	26 904	43 877	61,3
2.	Darkom d.o.o., Daruvar	14 936	22 009	67,9
3.	Komunalac d.o.o., Garešnica	4 500	12 833	35,1
4.	Komunalac d.o.o., Grubišno Polje	5 113	6 431	79,5
5.	Komunalije d.o.o., Čazma	5 820	14 490	40,2
6.	Veliki Grđevac d.o.o., Veliki Grđevac	716	2 827	25,3
7.	Kapelakom d.o.o., Kapela	380	2 973	12,8
8.	Komunalac d.o.o., Rovišće	480	4 875	9,8
9.	Poduzetnički park d.o.o., Velika Pisanica	417	1 774	23,5
Ukupno		59 266	112 089	52,9

Prema podacima o broju stanovnika iz 2011. Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske i podacima isporučitelja usluga javne vodoopskrbe, na sustav javne vodoopskrbe je priključeno 52,9% stanovništva. Prema podacima društva Bjelovarsko-bilogorske vode d.o.o., Bjelovar mogućnost priključenja na sustav javne vodoopskrbe ima 95 460 ili 87,9% stanovništva s distributivnog područja navedenih društava. Dio vlasnika nekretnina se koristi individualnim načinom vodoopskrbe (bunari i slično) i nije priključilo svoje nekretnine na vodoopskrbnu mrežu, a mreža je izgrađena. Povećani udjel stanovnika priključenih na sustav javne vodoopskrbe u odnosu na 2006. kada je bio 31,0%, rezultat je, između ostalog, ulaganja u izgradnju glavnog (magistralnog) dovodnog cjevovoda i vodoopskrbne mreže (najvećim dijelom iz sredstava društva Hrvatskih voda).

Promjene cijene javne vodoopskrbe

Isporučitelji usluga javne vodoopskrbe su bili dužni do 7. travnja 2011. uskladiti odluke o cijeni vode donesene na temelju odredbi Zakona o komunalnom gospodarstvu (Narodne novine 26/03 - pročišćeni tekst, 82/04, 110/04, 178/04, 38/09, 79/09, 49/11 i 144/12) s odredbama Zakona o vodama, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2010. i Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva.

U 2010. je prije donošenja navedene Uredbe, koja je stupila na snagu 7. listopada 2010., cijenu javne vodoopskrbe promijenilo (povećalo) pet društava (Darkom d.o.o., Daruvar, Komunalac d.o.o., Bjelovar, Komunalac d.o.o., Garešnica, Komunalac d.o.o., Grubišno Polje, te Poduzetnički park d.o.o., Velika Pisanica), uz suglasnost jedinica lokalne samouprave. Cijene za kućanstvo su povećane prosječno za $1,17 \text{ kn/m}^3$ ili 24,2%, a cijene za gospodarstvo su povećane prosječno za $1,37 \text{ kn/m}^3$ ili 16,8%. Iz dokumentacije društava nije vidljiv način na koji je cijena javne vodoopskrbe utvrđivana (nema kalkulacije), osim za društva Komunalac d.o.o., Bjelovar i Komunalije d.o.o., Čazma koji imaju kalkulaciju cijene javne vodoopskrbe.

Odredbama Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva se uređuje utvrđivanje najniže osnovne cijene javne vodoopskrbe koja mora osigurati povrat troškova zahvaćanja vode, pogona i održavanja komunalnih vodnih građevina, te isporuku vodnih usluga. Cijena javne vodoopskrbe se sastoji od fiksnog i varijabilnog dijela. Fiksni dio cijene služi pokriću troškova koji ne ovise o količini isporučene vode (očitanje vodomjera, obrada podataka, dostava računa, servisiranje vodomjera, tekuće i investicijsko održavanje). Fiksni dio se obračunava mjesečno po korisniku. Varijabilni dio cijene ovisi o količini isporučene vode. Isključivo varijabilne troškove čine troškovi amortizacije dugotrajne imovine, troškovi naknade za koncesiju kada je isporučitelj vodnih usluga koncesionar, financijski rashodi, te troškovi vrijednosnog usklađenja kratkotrajne imovine u visini 5,0% ukupnog prihoda ostvarenog obavljanjem djelatnosti vodnih usluga. Osim navedenih troškova, varijabilni dio cijene čine materijalni troškovi, troškovi usluga i troškovi za zaposlene u dijelu koji nije sadržan u troškovima koji čine fiksni dio cijene. Na odluku o cijeni vodnih usluga suglasnost daju gradonačelnici, odnosno općinski načelnici iz jedinica lokalne samouprave na vodoopskrbnom području.

Na području koje opskrbljuje društvo Komunalac d.o.o., Bjelovar je do konca veljače 2010. bila na snazi odluka o cijeni javne vodoopskrbe iz 2008. prema kojoj je cijena za kućanstva, škole, dječje vrtiće, zdravstvene ustanove i gradske športske objekte (kućanstva) iznosila $4,90 \text{ kn/m}^3$, a za gospodarstvo, fizičke osobe i druge korisnike (gospodarstvo) $7,95 \text{ kn/m}^3$. Od ožujka 2010. do srpnja 2011. je na snazi bila odluka o cijeni prema kojoj cijena za kućanstva iznosi $5,72 \text{ kn/m}^3$, a za gospodarstvo $8,77 \text{ kn/m}^3$. U srpnju 2011. je donesena nova odluka o cijeni na temelju odredbi Zakona o vodama i drugih propisa. Uveden je fiksni dio osnovne cijene u iznosu 11,26 kn mjesečno po korisniku, a dosadašnja cijena je utvrđena kao varijabilni dio osnovne cijene javne vodoopskrbe, te za kućanstva iznosi $5,72 \text{ kn/m}^3$, a za gospodarstvo $8,77 \text{ kn/m}^3$.

Na području koje opskrbljuje društvo Darkom d.o.o., Daruvar je do konca kolovoza 2010. bila na snazi odluka o cijeni javne vodoopskrbe iz 2009. prema kojoj je cijena za kućanstva iznosila $3,76 \text{ kn/m}^3$, a za gospodarstvo $7,80 \text{ kn/m}^3$. Od rujna 2010. na snazi je bila odluka o cijeni prema kojoj je cijena za kućanstva iznosila $4,35 \text{ kn/m}^3$, a za gospodarstvo $8,98 \text{ kn/m}^3$. U sve navedene cijene je uključena naknada za koncesiju u iznosu $0,08 \text{ kn/m}^3$, koja je posebno iskazivana na računu. U lipnju 2011. je donesena nova odluka o cijeni na temelju odredbi Zakona o vodama i drugih propisa. Uveden je fiksni dio osnovne cijene u iznosu 12,00 kn mjesečno po korisniku. Varijabilni dio osnove cijene za kućanstva iznosi $4,27 \text{ kn/m}^3$, a za gospodarstvo $8,90 \text{ kn/m}^3$, što je jednako prijašnjoj cijeni umanjenoj za naknadu za koncesiju u iznosu $0,08 \text{ kn/m}^3$.

Na području koje opskrbljuje društvo Komunalac d.o.o., Garešnica je do konca kolovoza 2010. bila na snazi odluka o cijeni javne vodoopskrbe iz 2006. prema kojoj je cijena za kućanstva iznosila $6,23 \text{ kn/m}^3$, a za gospodarstvo $12,08 \text{ kn/m}^3$.

Od kolovoza 2010. je na snazi bila odluka o cijeni prema kojoj je cijena za kućanstva iznosila 6,83 kn/m³, a za gospodarstvo 12,68 kn/m³. U ožujku 2012. je donesena nova odluka o cijeni vode na temelju odredbi Zakona o vodama i drugih propisa. Uveden je fiksni dio osnovne cijene u iznosu 11,23 kn mjesečno po korisniku. Varijabilni dio osnovne cijene je povećan za 9,9% u odnosu na prijašnju cijenu te za kućanstva iznosi 7,51 kn/m³, a za gospodarstvo 13,94 kn/m³. U sve navedene cijene je uključena naknada za koncesiju u iznosu 0,08 kn/m³, koja je posebno iskazivana na računu.

Na području koje opskrbljuje društvo Komunalac d.o.o., Grubišno Polje je do konca veljače 2010. bila na snazi odluka o cijeni javne vodoopskrbe iz studenoga 2009. prema kojoj je cijena za kućanstva iznosila 3,72 kn/m³, a za gospodarstvo 7,37 kn/m³. Od ožujka 2010. je na snazi bila odluka o cijeni prema kojoj je cijena za kućanstva iznosila 5,08 kn/m³, a za druge korisnike 9,23 kn/m³. U travnju 2012. je donesena nova odluka o cijeni javne vodoopskrbe na temelju odredbi Zakona o vodama i drugih propisa. Uveden je fiksni dio osnovne cijene za kućanstva u iznosu 10,00 kn, a za gospodarstvo u iznosu 20,00 kn mjesečno po korisniku, a dosadašnja cijena je utvrđena kao varijabilni dio osnovne cijene vode te za kućanstva iznosi 5,08 kn/m³, a za gospodarstvo 9,23 kn/m³.

Na području koje opskrbljuje društvo Komunalije d.o.o., Čazma je do konca travnja 2011. bila na snazi odluka o cijeni javne vodoopskrbe iz prosinca 2009. prema kojoj je cijena za kućanstva iznosila 4,32 kn/m³, a za gospodarstvo 7,29 kn/m³. U svibnju 2011. je donesena nova odluka o cijeni na temelju odredbi Zakona o vodama i drugih propisa. Uveden je fiksni dio osnovne cijene u iznosu od 12,20 kn mjesečno po korisniku. Zbog uvođenja fiksnog dijela cijene, cijena varijabilnog dijela je smanjena. Za kućanstva je smanjena za 19,0% i iznosi 3,50 kn/m³, a gospodarstvu za 0,1% i iznosi 7,28 kn/m³.

Na području koje opskrbljuje društvo Veliki Grđevac d.o.o. je do rujna 2011. bila na snazi odluka o cijeni javne vodoopskrbe iz 2007. prema kojoj je cijena za sve korisnike iznosila 5,58 kn/m³ (osim što je od siječnja 2010. do siječnja 2012. iznosila 5,54 kn/m³, kako bi zbog povećanja poreza na dodanu vrijednost ukupna cijena za korisnike ostala nepromijenjena). U studenom 2011. je donesena nova odluka o cijeni na temelju odredbi Zakona o vodama i drugih propisa. Uveden je fiksni dio osnovne cijene u iznosu 12,64 kn mjesečno po korisniku, a dosadašnja cijena u iznosu 5,54 kn/m³ (od veljače 2012. u iznosu 5,58 kn/m³) je utvrđena kao varijabilni dio osnovne cijene javne vodoopskrbe. U sve navedene cijene je uključena naknada za koncesiju u iznosu 0,08 kn/m³, koja je posebno iskazivana na računu.

Na području koje opskrbljuje društvo Kapelakom d.o.o., Kapela je do lipnja 2012. za sve korisnike cijena javne vodoopskrbe iznosila 6,40 kn/m³ na temelju odluka o cijeni iz 2006. i travnja 2010. Od srpnja 2012. je na snazi nova odluka o cijeni donesena na temelju odredbi Zakona o vodama i drugih propisa. Uveden je fiksni dio osnovne cijene u iznosu 10,00 kn mjesečno po korisniku, a dosadašnja cijena je utvrđena kao varijabilni dio osnovne cijene i iznosi 6,40 kn/m³.

Na području koje opskrbljuje društvo Komunalac d.o.o., Rovišće je do konca 2012. na snazi bila odluka o cijeni javne vodoopskrbe iz 2007. prema kojoj je cijena za sve korisnike iznosila 5,98 kn/m³. U studenome 2012. je donesena nova odluka o cijeni na temelju odredbi Zakona o vodama i drugih propisa kojom je uveden fiksni dio osnovne cijene u iznosu 11,70 kn mjesečno po korisniku, a varijabilni dio osnovne cijene iznosi 6,70 kn/m³, s primjenom od siječnja 2013.

Na području koje opskrbljuje društvo Poduzetnički park d.o.o., Velika Pisanica je do ožujka 2011. bila na snazi odluka o cijeni javne vodoopskrbe iz 2008. prema kojoj je cijena za sve korisnike iznosila 5,58 kn/m³, a od travnja 2011. do konca 2012. je cijena za sve korisnike iznosila 8,08 kn/m³, na temelju odluke iz ožujka 2011. U navedene cijene je uključena naknada za koncesiju u iznosu 0,08 kn/m³, koja je posebno iskazivana na računu. Društvo nije utvrdilo cijenu javne vodoopskrbe prema odredbama Zakona o vodama.

Nakon utvrđivanja cijene na temelju Zakona o vodama, društva u 2012. nisu mijenjala osnovnu cijenu javne vodoopskrbe.

Osnovna cijena vodnih usluga se uvećava za javna davanja (naknada za zaštitu voda, naknada za korištenje voda, porez na dodanu vrijednost, te naknada za razvoj prema odlukama jedinica lokalne samouprave). Društva su na računima za vodu obračunavala, te naplaćivala naknadu za zaštitu voda na temelju odredbi Uredbe o visini naknade za zaštitu voda (Narodne novine 82/10 i 83/12) i naknadu za korištenje voda na temelju odredbi Uredbe o visini naknade za korištenje voda (Narodne novine 82/10 i 83/12), osim društva Komunalac d.o.o. Garešnica, koje dijelu korisnika nije obračunalo naknadu za zaštitu voda (korisnicima koji su priključeni na sustav javne vodoopskrbe, a nisu priključeni na sustav javne odvodnje). Društvo u 2013. svim korisnicima usluge javne vodoopskrbe obračunava naknadu za zaštitu voda. Navedene naknade su prihod Hrvatskih voda, pravne osobe za upravljanje vodama u državnom vlasništvu, osnovane na temelju Zakona o vodama.

Naknadu za razvoj obračunavaju četiri društva na svom distributivnom području (područje 11 jedinica lokalne samouprave), i to: Darkom d.o.o., Daruvar u iznosu 0,47 kn/m³ od srpnja 2011., Komunalac d.o.o, Grubišno Polje u iznosu 0,40 kn/m³ od travnja 2012., Komunalije d.o.o., Čazma u iznosu 1,80 kn/m³ od svibnja 2011., Kapelakom d.o.o., Kapela u iznosu 1,00 kn/m³ od ožujka 2012. Jedinice lokalne samouprave su donijele odluke o naknadi za razvoj. Navedena sredstva prihod su navedenih društava, a namijenjena su za financiranje gradnje komunalnih vodnih građevina.

Većina društava, osim količine potrošene vode, na računima obračunava uslugu skupljanja otpadnih voda, pročišćavanja otpadnih voda i odvoza komunalnog otpada, a neka društva obračunavaju i potrošnju plina. Usluge javne vodoopskrbe su obračunavane korisnicima u skladu s odlukama o cijeni.

V. NALAZ

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo isporučitelja usluga javne vodoopskrbe, imovina, način utvrđivanja osnovne cijene javne vodoopskrbe (fiksni i varijabilni dio), analiza strukture cijene (fiksni i varijabilni dio, naknade) i kretanje cijena u posljednje tri godine, prihodi te rashodi.

Obavljenom revizijom su utvrđene nepravilnosti i propusti koji se odnose na imovinu, način utvrđivanja osnovne cijene javne vodoopskrbe (fiksni i varijabilni dio), te gubitke vode.

1. Imovina

- 1.1. Prema odredbama Zakona o vodama (Narodne novine 153/09, 63/11 i 130/11), komunalne vodne građevine su javna dobra u javnoj uporabi i u vlasništvu su javnog isporučitelja vodne usluge ili jedinice lokalne samouprave. Pravni status (vlasništvo) vodnih građevina je različito utvrđen, što utječe na troškove amortizacije. Od 18 jedinica lokalne samouprave na području kojih su društva javni isporučitelji u 2012. pružali usluge javne vodoopskrbe, društva koncem 2012. u svojim poslovnim knjigama imaju evidentirana ulaganja u građevine javne vodoopskrbe na području osam lokalnih jedinica, ulaganja na području pet lokalnih jedinica su evidentirana u poslovnim knjigama društava i poslovnim knjigama lokalnih jedinica, a ulaganja na području preostalih pet lokalnih jedinica su evidentirana u poslovnim knjigama lokalnih jedinica.

U poslovnim knjigama društva Darkom d.o.o., Daruvar je evidentiran dio izgrađene vodoopskrbne (distributivne) mreže s područja grada Daruvara nabavne vrijednosti 19.473.164,00 kn i materijalna imovina u pripremi nabavne vrijednosti 38.093.890,00 kn (od čega se na izgrađeni glavni dovodni magistralni cjevovod odnosi 36.895.819,00 kn), a dio ulaganja u vodoopskrbnu mrežu nabavne vrijednosti 728.676,00 kn je evidentiran u poslovnim knjigama jedinice lokalne samouprave. Također je u poslovnim knjigama društva Darkom d.o.o., Daruvar evidentiran dio izgrađene vodoopskrbne (distributivne) mreže s područja općine Dežanovac nabavne vrijednosti 709.667,00 kn (izgradnja vodoopskrbne mreže je u tijeku), a dio ulaganja u vodoopskrbnu mrežu nabavne vrijednosti 1.436.056,00 kn je evidentiran u poslovnim knjigama jedinice lokalne samouprave.

U poslovnim knjigama društva Komunalac d.o.o., Grubišno Polje je evidentirano ulaganje u glavni dovodni cjevovod i vodoopskrbnu mrežu s područja grada Grubišno Polje nabavne vrijednosti 19.343.086,00 kn, a u poslovnim knjigama jedinice lokalne samouprave je evidentirano ulaganje u građevine javne vodoopskrbe nabavne vrijednosti 3.578.537,00 kn.

U poslovnim knjigama društva Poduzetnički park d.o.o., Velika Pisanica je evidentiran spojni vod vodoopskrbnog sustava u Velikoj Pisanici nabavne vrijednosti 140.984,00 kn, a u poslovnim knjigama jedinice lokalne samouprave su evidentirane druge građevine javne vodoopskrbe (projekti te izgrađena vodoopskrbna mreža).

U poslovnim knjigama društva Veliki Grđevac d.o.o. su evidentirane građevine javne vodoopskrbe nabavne vrijednosti 9.993.850,00 kn, a u poslovnim knjigama jedinice lokalne samouprave u vrijednosti 663.254,00 kn.

Osim u poslovnim knjigama društava isporučitelja usluga javne vodoopskrbe i poslovnim knjigama jedinica lokalne samouprave, ulaganja u građevine javne vodoopskrbe su evidentirana koncem 2012. u poslovnim knjigama Županije i društva Bjelovarsko-bilogorske vode d.o.o., Bjelovar, koje je u vlasništvu Županije. Županija ima u poslovnim knjigama evidentirana ulaganja u glavni dovodni cjevovod u vrijednosti 57.949.183,00 kn uglavnom iz ranijih godina. Od toga, na ulaganja u 2012. se odnosi 304.358,00 kn (naknade koje je Županija isplatila građanima na ime prava služnosti radi izgradnje i održavanja magistralnog cjevovoda).

Društvo Bjelovarsko-bilogorske vode d.o.o., Bjelovar je u poslovnim knjigama iskazalo vrijednost materijalne imovine u pripremi (građevine javne vodoopskrbe) u iznosu 76.313.797,00 kn. Imovina se odnosi na projekte za vodoopskrbnu mrežu za sve 23 jedinice lokalne samouprave s područja Županije i projekte za glavni dovodni cjevovod, te na vrijednost radova na vodoopskrbnoj mreži za 12 jedinica lokalne samouprave i radova na glavnom dovodnom cjevovodu. Tijekom 2010., 2011. i 2012. je stavljen u uporabu, odnosno dana je uporabna dozvola za glavni dovodni cjevovod i vodoopskrbnu mrežu najmanje u vrijednosti 32.310.061,00 kn, što je trebalo evidentirati u poslovnim knjigama, te u navedenom iznosu smanjiti vrijednost materijalne imovine u pripremi i obračunati amortizaciju. Amortizacija se obračunava od prvog dana mjeseca koji slijedi nakon mjeseca u kojem je dugotrajna imovina stavljena u uporabu (kada je građevina završena tako da se može ekonomski koristiti, bez obzira je li tehnički prijam obavljen i bez obzira je li upisana u zemljišne knjige).

Skreće se pozornost da je u svibnju 2013. stupio na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vodama (Narodne novine 56/13) i da su prema odredbama članaka 15., 146. i 147. navedenog Zakona, komunalne vodne građevine javna dobra u javnoj uporabi i u vlasništvu su javnog isporučitelja vodne usluge, te da su jedinice lokalne samouprave dužne u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona prenijeti komunalne vodne građevine u svom vlasništvu u vlasništvo javnog isporučitelja vodne usluge, u obliku temeljnog uloga ili prijenosa bez naknade. Postojeći udjeli i dionice u isporučiteljima vodnih usluga, kojih su imatelji jedinice područne (regionalne) samouprave, prenose se, u roku iz članka 145. stavka 3. ovoga Zakona, na ostale jedinice lokalne samouprave imatelje udjela, odnosno dionica u pojedinom isporučitelju vodnih usluga (u daljnjem tekstu: stjecatelji), na svakog od njih, u omjeru u kojem u tom društvu, ne računajući poslovne udjele/dionice jedinice područne (regionalne) samouprave, imaju poslovne udjele/dionice. Zbog navedenog, društva trebaju u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave poduzeti radnje radi utvrđivanja pravnog statusa vodnih građevina u skladu s odredbama Zakona o vodama.

- Izgradnja vodoopskrbnog sustava

Društva isporučitelji usluga javne vodoopskrbe su u 2012. ulagala u građevine javne vodoopskrbe u vrijednosti 23.970.923,00 kn. Najveći dio u iznosu 17.576.405,00 kn ili 73,3% je financiralo društvo Hrvatske vode. Društva su osigurala sredstva u iznosu 3.885.486,00 kn (od čega se na Komunalac d.o.o., Bjelovar odnosi 3.242.987,00 kn). Od jedinica lokalne samouprave su primljena sredstva u iznosu 499.764,00 kn, na sredstva naknade za razvoj se odnosi 541.746,00 kn, a na druge izvore financiranja 1.467.522,00 kn.

Ulaganja trgovačkog društva Bjelovarsko-bilogorske vode d.o.o., Bjelovar u 2012. iznose 19.066.598,00 kn (uglavnom iz sredstava pravne osobe za upravljanje vodama). Bespovratna sredstva Europske unije nisu korištena.

Naknadu za razvoj su u 2012. obračunavala četiri društva (Komunalije d.o.o., Čazma, Kapelakom d.o.o., Kapela, Darkom d.o.o., Daruvar, te Komunalac d.o.o., Grubišno Polje). Primljena sredstva u 2012. ukupno iznose 872.535,00 kn, od čega je za propisane namjene utrošeno 541.746,00 kn, a na žiro računu društva Komunalac d.o.o., Grubišno Polje se nalaze sredstva u iznosu 101.124,00 kn i društva Darkom d.o.o., Daruvar u iznosu 76.808,00 kn. Razliku sredstava u iznosu 152.857,00 kn nije društvo Darkom d.o.o., Daruvar utrošilo za propisane namjene nego za tekuće potrebe poslovanja. Odredbama članka 5. te članka 52. do 58. Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva je utvrđeno da predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave može odrediti da se uz cijenu javne vodoopskrbe plaća i naknada za razvoj. Prihodi od naknade za razvoj koriste se za financiranje gradnje komunalnih vodnih građevina sukladno planu gradnje komunalnih vodnih građevina iz Zakona o vodama na vodoopskrbnom području, području aglomeracije, odnosno uslužnom području.

Društva su primljena sredstva za financiranje građevina javne vodoopskrbe od društva Hrvatske vode, jedinica lokalne samouprave i drugih pravnih osoba (državne potpore) u poslovnim knjigama evidentirala na računima prihoda budućeg razdoblja (odgođeni prihodi), a na račun prihoda su sredstva trebala prenositi u iznosu troškova amortizacije za građevine za koje su sredstva primljena. Trgovačko društvo Bjelovarsko-bilogorske vode d.o.o., Bjelovar je s računa odgođenih prihoda prenijelo na račun prihoda 260.000,00 kn, a nije obračunavalo i evidentiralo troškove amortizacije, te su prihodi za 2012. više iskazani za navedeni iznos. Državne potpore nisu u poslovnim knjigama društva evidentirane prema vrsti građevina. Prema Hrvatskom standardu financijskog izvještavanja 15 – Prihodi, državne potpore treba priznati kao prihod tijekom više razdoblja kako bi se sučelili s odgovarajućim rashodima.

Državni ured za reviziju predlaže za ulaganja u vodoopskrbu poduzeti mjere za korištenje bespovratnih sredstava Europske unije. Nalaže se društvu Darkom d.o.o., Daruvar trošiti sredstva naknade za razvoj za propisane namjene u skladu s odredbama Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva. Društvu Bjelovarsko-bilogorske vode d.o.o., Bjelovar se nalaže evidentirati prihode od državnih potpora u skladu s Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja te u poslovnim knjigama evidentirati državne potpore prema vrsti građevina.

- Potraživanja

Potraživanja društva Darkom d.o.o., Daruvar su koncem 2011. iznosila 13.888.377,00 kn, a 15.502.230,00 kn koncem 2012. Potraživanja društva Komunalac d.o.o., Bjelovar su koncem 2011. iznosila 8.517.321,00 kn, a 7.666.212,00 kn koncem 2012. Potraživanja društva Komunalije d.o.o., Čazma su koncem 2011. iznosila 6.517.733,00 kn, a 7.324.857,00 kn koncem 2012. Potraživanja društva Komunalac d.o.o., Garešnica su koncem 2011. iznosila 7.356.287,00 kn, a 7.045.511,00 kn koncem 2012. Potraživanja društva Komunalac d.o.o., Grubišno Polje su koncem 2011. iznosila 2.058.558,00 kn, a 2.827.715,00 kn koncem 2012.

Potraživanja društva Veliki Grđevac d.o.o. su koncem 2011. iznosila 1.243.286,00 kn, a 1.818.904,00 kn koncem 2012. Potraživanja društva Kapelakom d.o.o., Kapela su koncem 2011. iznosila 664.597,00 kn, a 1.615.563,00 kn koncem 2012. Potraživanja društva Komunalac d.o.o., Rovišće su koncem 2011. iznosila 70.403,00 kn, a 137.366,00 kn koncem 2012. Potraživanja društva Poduzetnički park d.o.o., Velika Pisanica su koncem 2011. iznosila 174.241,00 kn, a 200.224,00 kn koncem 2012. Unutar navedenih potraživanja su osim potraživanja za usluge vodoopskrbe iskazana potraživanja od drugih djelatnosti. Ukupna potraživanja za navedena društva su koncem 2012. iznosila 44.138.582,00 kn, što je više za 3.647.779,00 kn ili 9,0% u odnosu na potraživanja iskazana koncem 2011. Koncem 2011. je društvo Bjelovarsko-bilogorske vode d.o.o, Bjelovar iskazalo potraživanja u iznosu 1.511.517,00 kn, a koncem 2012. u iznosu 3.522.515,00 kn.

Kod većine društava su potraživanja koncem 2012. veća u odnosu na potraživanja iskazana koncem 2011. U 2012. je društvo Komunalac d.o.o., Bjelovar otpisalo potraživanja u iznosu 263.752,00 kn (od čega se 247.086,00 kn odnosi na potraživanja za nenaplaćene opomene, koja su otpisana radi postupanja prema odredbama Zakona o zaštiti potrošača), društvo Komunalac d.o.o., Garešnica u iznosu 250.342,00 kn, društvo Veliki Grđevac d.o.o. u iznosu 144.717,00 kn, a društvo Darkom d.o.o., Daruvar u iznosu 31.351,00 kn, između ostaloga, zbog zastare. Društvo Bjelovarsko-bilogorske vode d.o.o, Bjelovar je otpisalo potraživanja u iznosu 39.095,00 kn, a iz dokumentacije nije vidljiv razlog otpisa. Pozornost treba posvetiti dospelosti potraživanja kako bi se izbjegla njihova zastara. Opomena ne prekida zastaru. Prema odredbi članka 241. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine 35/05 i 41/08), zastara se prekida podnošenjem tužbe i svakom drugom vjerovnikovom radnjom poduzetom protiv dužnika pred sudom ili drugim nadležnim tijelom radi utvrđivanja, osiguranja ili ostvarenja tražbine.

Državni ured za reviziju nalaže svim društvima isporučiteljima usluga javne vodoopskrbe poduzimati mjere za potpunu i pravodobnu naplatu prihoda u skladu s odredbama Zakona o obveznim odnosima, radi sprječavanja zastare potraživanja.

- Kvaliteta vode

Pokazatelji kvalitete vode i njezine zdravstvene ispravnosti određeni su odredbama Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (Narodne novine 47/08). Zdravstvenu ispravnost vode provjerava Zavod za javno zdravstvo Bjelovarsko-bilogorske županije. Prema podacima iz Prijave podataka o ekonomičnosti za 2011., navedena pravna osoba je analizirala za sve isporučitelje usluga javne vodoopskrbe ukupno 485 uzoraka vode, od čega 29 uzoraka ili 6,0% nije zadovoljilo kriterije pitke vode.

Ispravnost vode za piće nisu ispitivala društva Poduzetnički park d.o.o., Velika Pisanica i Komunalac d.o.o., Rovišće. Prema ugovorima o kupnji vode, pravne osobe koje su navedenim društvima isporučivale vode za piće su se obavezale isporučivati sanitarno ispravnu vodu za piće na mjestu isporuke, a sanitarnu ispravnost vode nakon mjerno-regulacijskog okna u vodoopskrbnoj mreži na području općine Velika Pisanica i općine Rovišće s pripadajućim priključcima i objektima, dužno je održavati društvo Poduzetnički park d.o.o., Velika Pisanica, odnosno društvo Komunalac d.o.o., Rovišće.

Državni ured za reviziju nalaže društvu Komunalac d.o.o. Rovišće ispitivati ispravnost vode za piće u skladu s odredbama ugovora o kupnji vode.

- 1.2. *Društva Komunalije d.o.o., Čazma i Darkom d.o.o., Daruvar u očitovanju navode da će postupiti u skladu s novim zakonskim odredbama te u suradnji s jedinicama lokalne samouprave poduzeti radnje radi utvrđivanja pravnog statusa vodnih građevina (prenijeti komunalne vodne građevine u vlasništvo isporučitelja vodnih usluga), u skladu s odredbama Zakona o vodama. Društva Komunalac d.o.o., Garešnica i Kapelakom d.o.o., Kapela navode da će za ulaganja u vodoopskrbu poduzeti mjere za korištenje bespovratnih sredstava Europske unije. Vezano za naplatu potraživanja, društva Darkom d.o.o., Daruvar, Komunalije d.o.o., Čazma, Komunalac d.o.o., Garešnica i Kapelakom d.o.o., Kapela navode da nastoje svim raspoloživim mjerama naplatiti potraživanja te izbjeci zastaru. Društvo Bjelovarsko-bilogorske vode d.o.o, Bjelovar navodi da se otpisana potraživanja u iznosu 39.095,00 kn odnose na račun ispostavljen pravnoj osobi, za vodu utrošenu za ispiranje i tlačnu probu magistralnog cjevovoda koji je pravna osoba gradila, da je pravna osoba račun vratila zbog količina navedenih u računu te je račun storniran jer ne postoji mjerno mjesto i količine nisu dokazive. Navodi da je pri izgradnji drugih cjevovoda trošak vode za ispiranje bio trošak društva. Društvo Komunalac d.o.o. Rovišće navodi da će postupiti prema uputama Državnog ureda za reviziju u dijelu koji se odnosi na njihovo društvo, te da će redovito ispitivati ispravnost vode za piće. Društvo Veliki Grđevac d.o.o., navodi da prihvaća sve navode u Izvješću koji se na njih odnose, da propusti nisu nastali iz namjere već uglavnom zbog nesnalaženja pri donošenju odluka o cijeni vodnih usluga i slično, te da će vodeći se navodima u Izvješću pokušati otkloniti utvrđene nedostatke i cjelokupno poslovanje vezano za isporuku vode poboljšati u skladu s važećim propisima.*

2. Cijene javne vodoopskrbe

- 2.1. Društva isporučitelji usluga javne vodoopskrbe su bila dužna do 7. travnja 2011. uskladiti odluke o cijeni vodnih usluga s odredbama Zakona o vodama i Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, te odluku o cijeni s propisanom dokumentacijom dostaviti Vijeću za vodne usluge.

Odluke o cijeni javne vodoopskrbe je s propisima uskladilo društvo Komunalac d.o.o., Rovišće u studenome 2012., društvo Kapelakom d.o.o, Kapela u srpnju 2012., društvo Komunalac d.o.o., Grubišno Polje u travnja 2012., a društvo Komunalac d.o.o, Garešnica u ožujku 2012., što je više od godinu dana nakon propisanog roka. Društvo Poduzetnički park d.o.o., Velika Pisanica nije sastavilo izračun najniže osnovne cijene javne vodoopskrbe i uskladilo odluku o cijeni s odredbama Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva.

Odlukom o cijeni javne vodoopskrbe društvo Komunalac d.o.o., Garešnica nije utvrdilo način obračuna i plaćanja usluga javne vodoopskrbe i nije do dana obavljanja revizije odluku s izračunom najniže osnovne cijene i drugom propisanom dokumentacijom dostavilo Vijeću za vodne usluge. Suglasnost gradonačelnika na odluku o cijeni je pribavljena u veljači 2012. Navedenu dokumentaciju je Vijeće za vodne usluge zatražilo 22. studenoga 2011.

Prema odredbama članka 206. Zakona o vodama, odluka o cijeni treba sadržavati, između ostaloga, način obračuna i plaćanja vodnih usluga, a odredbom članka 207. navedenog Zakona je utvrđeno da su isporučitelji vodnih usluga dužni dostaviti odluku o cijeni vodnih usluga Vijeću za vodne usluge u roku 5 dana po ishođenju suglasnosti iz stavka 3., odnosno 4. ovog članka (suglasnost gradonačelnika).

Društva Veliki Grđevac d.o.o. i Komunalac d.o.o., Garešnica su u računima za vodu uz fiksni dio osnovne cijene javne vodoopskrbe zasebno iskazala varijabilni dio osnovne cijene javne vodoopskrbe koji se odnosi na naknadu za koncesiju u iznosu 0,08 kn/m³ i zasebno drugi varijabilni dio osnovne cijene javne vodoopskrbe. Varijabilni dio osnovne cijene javne vodoopskrbe treba biti iskazan u jednom iznosu, odnosno naknadu za koncesiju treba uključiti u varijabilni dio osnovne cijene. Prema odredbi članka 7. Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, u računu za vodne usluge zasebno se iskazuje, između ostaloga, fiksni dio osnovne cijene vodnih usluga i varijabilni dio osnovne cijene vodnih usluga.

Društvo Veliki Grđevac d.o.o. nije odlukom o cijeni javne vodoopskrbe utvrdilo cijenu za socijalno ugrožene građane (fiksni dio ni varijabilni dio cijene). Društva Darkom d.o.o., Daruvar, Komunalije d.o.o., Čazma, Komunalac d.o.o, Garešnica, Komunalac, d.o.o., Grubišno Polje, Kapelakom d.o.o., Kapela, Komunalac, d.o.o., Rovišće su odlukama o cijeni utvrdila varijabilni dio osnovne cijene javne vodoopskrbe za socijalno ugrožene građane, a nisu utvrdila fiksni dio osnovne cijene.

Društva Komunalac d.o.o. Bjelovar, Komunalac d.o.o. Garešnica i Kapelakom d.o.o., Kapela nisu odlukom o cijeni utvrdila količinu vode nužne za osnovne potrebe kućanstva (količine isporučene vode do koje se socijalno ugroženim građanima može obračunavati po cijeni za socijalno ugrožene građane). Navedena društva te društva Veliki Grđevac d.o.o. i Komunalac d.o.o., Rovišće nisu odlukama o cijeni utvrdila da jedinica lokalne samouprave nadoknađuje razliku u cijeni javne vodoopskrbe za socijalno ugrožene građane. Društvo Komunalac d.o.o., Bjelovar je odlukom o cijeni javne vodoopskrbe utvrdilo da socijalno ugroženi građani imaju pravo ukupnu količinu isporučene vode plaćati po cijeni za socijalno ugrožene građane. U 2012. je društvo obračunavalo vodu po cijeni za socijalno ugrožene građane za 29 korisnika. Druga društva ne obračunavaju usluge javne vodoopskrbe korisnicima po cijeni za socijalno ugrožene građane. Odredbama članka 206. Zakona o vodama, utvrđeno je, između ostalog, da tarifa vodnih usluga javne vodoopskrbe najmanje mora sadržavati cijenu koju plaćaju socijalno ugroženi građani za količinu isporučene vode nužne za osnovne potrebe kućanstva, te da se navedena cijena ne može utvrditi u visini većoj od 60,0% od osnovne cijene vodne usluge. Prema odredbama članka 6. Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, najniža osnovna cijena vodnih usluga se sastoji od fiksnog i varijabilnog dijela.

Državni ured za reviziju nalaže društvu Komunalac d.o.o., Garešnica odluku o cijeni javne vodoopskrbe s pripadajućom dokumentacijom dostaviti Vijeću za vodne usluge u skladu s odredbama Zakona o vodama. Nalaže se društvima Veliki Grđevac d.o.o. i Komunalac d.o.o., Garešnica u računima za vodu iskazati varijabilni dio osnovne cijene javne vodoopskrbe u jednom iznosu, umjesto da naknadu za koncesiju zasebno iskazuju, u skladu s odredbama Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva.

Državni ured za reviziju predlaže društvima Veliki Grđevac d.o.o., Darkom d.o.o., Daruvar, Komunalije d.o.o., Čazma, Komunalac d.o.o, Garešnica, Komunalac, d.o.o., Grubišno Polje, Kapelakom d.o.o., Kapela, te Komunalac, d.o.o., Rovišće uskladiti odluku o cijeni javne vodoopskrbe s odredbama Zakona o vodama u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje cijene za socijalno ugrožene građane (utvrditi fiksni dio osnovne cijene za socijalno ugrožene građane).

Predlaže se društvima Komunalac d.o.o. Bjelovar, Komunalac d.o.o. Garešnica, Kapelakom d.o.o., Kapela, Veliki Grđevac d.o.o. i Komunalac d.o.o., Rovišće odlukom o cijeni javne vodoopskrbe utvrditi da jedinica lokalne samouprave nadoknađuje razliku u cijeni za socijalno ugrožene građane. Predlaže se društvu Komunalac d.o.o. Bjelovar da socijalno ugroženim građanima obračunava isporučenu vodu po povoljnijoj cijeni samo za količine nužne za osnovne potrebe kućanstva.

- Izračun najniže osnovne cijene javne vodoopskrbe

Isporučitelji usluga javne vodoopskrbe su obvezni sastaviti izračun najniže osnovne cijene javne vodoopskrbe kako bi utvrdili najnižu osnovnu cijenu (fiksni dio najniže osnovne cijene i varijabilni dio najniže osnovne cijene) koja pokriva troškove propisane odredbama Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva. Odredbama navedene Uredbe je propisano formiranje tarife vodnih usluga prema planiranim troškovima. Financijski plan za 2012. su donijela sva društva, osim društva Komunalac d.o.o., Rovišće.

Iz financijskih planova društava, koja su donijela financijski plan, nisu vidljivi planirani troškovi do razine koja bi omogućila pravilno razvrstavanje troškova na fiksne i varijabilne, a društva nisu utvrdila način raspodjele navedenih troškova.

Pet društava (Komunalac d.o.o., Grubišno Polje, Veliki Grđevac d.o.o., Kapelakom d.o.o., Kapela, Komunalac d.o.o., Rovišće, te Poduzetnički park d.o.o., Velika Pisanica) u poslovnim knjigama ne prate troškove prema mjestu troška i nemaju utvrđen način raspodjele ukupnih troškova na djelatnost vodoopskrbe. Zbog navedenog nije vidljivo za neke troškove u kojem iznosu se odnose na djelatnost vodoopskrbe, odnosno na fiksne i varijabilne troškove.

Društvo Kapelakom d.o.o., Kapela je pri izračunu najniže osnovne cijene javne vodoopskrbe utvrdilo fiksni dio (najniže) osnovne cijene (koji pokriva fiksne troškove) u iznosu 13,68 kn po korisniku mjesečno, a odlukom o cijeni u iznosu 10,00 kn, što je manje za 3,68 kn po korisniku mjesečno, te ne pokriva fiksne troškove. Društvo Komunalac d.o.o., Grubišno Polje je pri izračunu najniže osnovne cijene javne vodoopskrbe utvrdilo fiksni dio (najniže) osnovne cijene u iznosu 11,37 kn po korisniku mjesečno, a odlukom o cijeni je utvrđen fiksni dio osnovne cijene u iznosu 10,00 kn za kućanstva i 20,00 kn po korisniku mjesečno za gospodarstvo. Odredbama članka 6. Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva je propisano, između ostalog, da fiksni dio najniže osnovne cijene vodnih usluga služi pokriću troškova koji ne ovise o količini isporučenih vodnih usluga, a nastaju kao posljedica priključenja nekretnina na komunalne vodne građevine, te da fiksni dio osnovne cijene vodnih usluga ne može biti veći od fiksnog dijela najniže osnovne cijene vodnih usluga.

Državni ured za reviziju predlaže svim društvima isporučiteljima usluga javne vodoopskrbe donijeti financijski plan iz kojeg bi bili vidljivi troškovi koji se odnose na djelatnost javne vodoopskrbe i do razine koja bi omogućila pravilno razvrstavanje troškova na fiksne i varijabilne, te na navedeni način evidentirati ostvarene troškove u poslovnim knjigama, odnosno utvrditi način raspodjele troškova na fiksne i varijabilne troškove, radi lakšeg planiranja i praćenja ostvarenja troškova djelatnosti vodoopskrbe. Državni ured za reviziju nalaže društvu Kapelakom d.o.o., Kapela i društvu Komunalac d.o.o., Grubišno Polje utvrditi fiksni dio osnovne cijene javne vodoopskrbe na način da pokriva fiksne troškove, odnosno da nije veći od fiksnog dijela najniže osnovne cijene, u skladu s odredbama Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva.

- Troškovi amortizacije

Odredbama Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva nije pojašnjeno pokriva li cijena vodnih usluga cjelokupne troškove amortizacije dugotrajne imovine. Društva isporučitelji usluga javne vodoopskrbe su u većini slučajeva u poslovnim knjigama evidentirala primljene državne potpore na računu odgođenih prihoda (račun prihoda budućeg razdoblja), a na računu prihoda su državne potpore evidentirane u iznosu troškova amortizacije dugotrajne imovine financirane iz državnih potpora (što je u skladu s Hrvatskim standardima financijskog izvješćivanja). Zbog navedenog, Državni ured za reviziju je mišljenja da cijena javne vodoopskrbe ne treba osigurati povrat troškova amortizacije dugotrajne imovine financirane državnim potporama (jer su u navedenom iznosu iskazani prihodi), te su društva pri izračunu najniže osnovne cijene trebala uključiti samo troškove amortizacije dugotrajne imovine financirane iz vlastitih sredstava društva.

Društvo Komunalac d.o.o., Bjelovar je pri izračunu najniže osnovne cijene javne vodoopskrbe sastavljenom na temelju ostvarenih troškova za 2010. uključilo cjelokupne ostvarene troškove amortizacije građevina javne vodoopskrbe za 2010. u iznosu 5.031.900,00 kn. Od toga se troškovi amortizacije u iznosu 1.017.144,00 kn odnose na amortizaciju građevina financiranih iz sredstava državnih potpora (što je iskazano na prihodima), te ih nije trebalo uključiti pri izračunu najniže osnovne cijene.

Društvo Darkom d.o.o., Daruvar je ostvarilo troškove amortizacije građevina javne vodoopskrbe za 2010. ukupno u iznosu 551.582,00 kn. Prema poslovnim knjigama, za troškove amortizacije građevina javne vodoopskrbe u iznosu 495.644,00 kn su iskazani prihodi za 2010. Stoga je pri izračunu najniže osnovne cijene javne vodoopskrbe sastavljenom na temelju ostvarenih troškova za 2010. trebalo uključiti troškove amortizacije u iznosu 55.938,00 kn, a uključeni su troškovi amortizacije u iznosu 456.279,00 kn.

Društvo Kapelakom d.o.o., Kapela nije pri izračunu najniže osnovne cijene javne vodoopskrbe sastavljenom u lipnju 2012. uopće uključilo troškove amortizacije dugotrajne imovine. Navedeni troškovi za 2011. iznose 153.847,00 kn, a za 2012. iznose 248.947,00 kn. Za navedene iznose su iskazani prihodi za 2011., odnosno za 2012.

Društvo Veliki Grđevac d.o.o. je pri izračunu najniže osnovne cijene javne vodoopskrbe sastavljenom u listopadu 2011. uključilo troškove amortizacije dugotrajne imovine u iznosu 30.700,00 kn. Prema obračunu amortizacije za razdoblje od 2010. do 2012., troškovi amortizacije građevina javne vodoopskrbe iznose 499.715,00 kn godišnje, što je 14,28 kn/m³ planirane godišnje količine isporučene vode (35 000 m³), odnosno 10,21 kn/m³ isporučenih količina vode u 2012. (48 921 m³).

Iz poslovnih knjiga društava Veliki Grđevac d.o.o., Darkom d.o.o., Daruvar, Komunalije d.o.o., Čazma, te Kapelakom d.o.o., Kapela nisu vidljive državne potpore po vrsti građevina (na računu odgođenih prihoda). Iz analitičkih evidencija treba biti vidljiv ukupan iznos primljenih državnih potpora prema vrsti građevina radi pravilnog uključivanja troškova amortizacije u izračun najniže osnove cijene javne vodoopskrbe i pravilnog iskazivanja prihoda s navedene osnove. Navedena društva su u poslovnim knjigama za 2012. cjelokupni iznos troškova amortizacije građevina javne vodoopskrbe iskazala na računu prihoda.

Društvo Komunalac d.o.o., Rovišće nije troškove amortizacije uključilo u izračun najniže osnovne cijene, jer su sve građevine javne vodoopskrbe u vlasništvu jedinice lokalne samouprave.

Državni ured za reviziju predlaže evidentirati u poslovnim knjigama primljene državne potpore po namjeni (vrsti građevine koja se financira), te ustrojiti analitičke evidencije iz kojih bi bio vidljiv ukupan iznos primljenih državnih potpora za svaku građevinu javne vodoopskrbe, radi pravilnog utvrđivanja troškova amortizacije za izračun najniže osnovne cijene vodnih usluga i pravilnog iskazivanja prihoda s navedene osnove.

- Odnos ostvarenih prihoda od usluga javne vodoopskrbe za 2012. u odnosu na iskazane troškove

Neka društva (Komunalac d.o.o., Garešnica, Darkom d.o.o, Daruvar, Komunalije d.o.o., Čazma i Komunalac d.o.o., Bjelovar) u poslovnim knjigama evidentiraju prihode i troškove po radnim jedinicama odnosno po mjestu troška, te je vidljivo u kojem iznosu cijena javne vodoopskrbe (ostvoreni prihodi) pokriva iskazane troškove za 2012.

Društvo Komunalac d.o.o., Garešnica je ostvarilo prihode od usluga javne vodoopskrbe za 2012. u iznosu 1.767.767,00 kn (fiksni dio osnovne cijene, odnosno nova cijena javne vodoopskrbe je u primjeni od ožujka 2012.) Troškovi koji se odnose na javnu vodoopskrbu za 2012. su iskazani u iznosu 1.933.229,00 kn, nakon umanjenja za troškove amortizacije građevina javne vodoopskrbe financirane državnim potporama. Od toga se na troškove zajedničkih službi odnosi 420.209,00 kn. Društvo raspoređuje troškove zajedničkih službi u visini 20,0% na radnu jedinicu vodoopskrba. Izračun navedenog udjela nije sastavljen (prihodi od usluga javne vodoopskrbe u приходima od prodaje imaju udjel u visini 8,3% prosječno u razdoblju od 2010. do 2012.). Društvo je u poslovnim knjigama evidentiralo troškove vrijednosnog usklađenja potraživanja za 2012. ukupno u iznosu 1.055.033,00 kn. Vrijednosno su usklađena sva potraživanja iskazana na računu sumnjivih i spornih potraživanja od kupaca. Društvo nema računovodstvene politike za vrijednosno usklađenje potraživanja.

Najznačajniji troškovi iskazani na radnoj jedinici vodoopskrba su troškovi zaposlenih (bruto plaće i nakade zaposlenima) u iznosu 513.344,00 kn, što s pripadajućim troškovima zaposlenih u zajedničkim službama u iznosu 201.615,00 kn ukupno iznosi 714.961,00 kn. Troškovi usluga očitavanja vodomjera su ostvareni u iznosu 97.500,00 kn (koncem 2012. je bilo 1 713 priključaka), a usluge tekućeg i investicijskog održavanja priključaka i građevina javne vodoopskrbe u iznosu 129.330,00 kn. Navedene usluge je obavljalo trgovačko društvo za distribuciju plina, u vlasništvu društva (koristeći materijal društva). Navedeni troškovi su evidentirani u nekim slučajevima na temelju dokumentacije iz koje nije vidljivo kada su i u kojem obujmu usluge obavljene. Varijabilni dio osnovne cijene javne vodoopskrbe po kojoj društvo Komunalac d.o.o., Garešnica obračunava usluge korisnicima je najveći u Županiji.

Društvo Darkom d.o.o., Daruvar je ostvarilo prihode od usluga javne vodoopskrbe za 2012. u iznosu 4.861.939,00 kn, a troškovi vezani uz javnu vodoopskrbu su iskazani u iznosu 5.025.631,00 kn, nakon umanjenja za iskazane troškove amortizacije građevina javne vodoopskrbe financirane državnim potporama. Od toga se na pripadajuće troškove radne jedinice vodovodni radovi i radne jedinice vozni park odnosi 1.081.567,00 kn (način raspodjele nije vidljiv), a na pripadajuće troškove drugih zajedničkih službi u visini 20,0% se odnosi 983.299,00 kn.

Analiza izračuna navedenog udjela nije sastavljena (udjel prihoda od usluga javne vodoopskrbe u ukupnim prihodima od prodaje za 2010. je u visini 9,7%, za 2011. u visini 11,3%, a za 2012. u visini 10,4%). Društvo Darkom d.o.o., Daruvar je u poslovnim knjigama evidentiralo troškove vrijednosnog usklađenja potraživanja za 2012. ukupno u iznosu 100.993,00 kn. Odnose se na utužena potraživanja i potraživanja dužnika nad kojima je otvoren stečajni postupak. Za druga dospjela potraživanja starija od 120 dana u iznosu za 596.434,00 kn Društvo nije iskazalo troškove vrijednosnog usklađenja, što nije u skladu s računovodstvenim politikama društva.

Društvo Komunalije d.o.o., Čazma je ostvarilo prihode od usluga javne vodoopskrbe za 2012. u iznosu 1.265.972,00 kn, a troškovi koji se odnose na uslugu javne vodoopskrbe su iskazani u iznosu 1.277.533,00 kn, nakon umanjenja za troškove amortizacije građevina javne vodoopskrbe financirane državnim potporama. Navedeni troškovi su iskazani bez troškova zajedničkih službi. Društvo nije utvrdilo način raspodjele troškova zajedničkih službi, koji za 2012. ukupno iznose 1.993.755,00 kn. Varijabilni dio osnovne cijene javne vodoopskrbe po kojoj društvo Komunalije d.o.o., Čazma obračunava usluge korisnicima je najmanji u Županiji.

Društvo Komunalac d.o.o., Bjelovar je ostvarilo prihode od usluga javne vodoopskrbe za 2012. su u iznosu 11.126.149,00 kn, a troškovi koji se odnose se na javnu vodoopskrbu su iskazani u iznosu 11.734.740,00 kn, s pripadajućim troškovima zajedničkih službi, a nakon umanjenja za amortizaciju građevina javne vodoopskrbe financirane državnim potporama, što je više za 608.591,00 kn ili 5,2% od iskazanih prihoda. Unutar ukupnih troškova društva za 2012. su iskazani troškovi vrijednosnog usklađenja potraživanja ukupno u iznosu 1.859.530,00 kn, na temelju odluke Uprave. Odnose se na potraživanja za različite usluge izvršene građanima i pravnim osobama, za koja su različiti rokovi zastare.

Od toga su vrijednosno usklađena potraživanja od građana, zbog financijskih teškoća, iskazana u iznosu 1.161.862,00 kn, od čega se na potraživanja iz razdoblja od 1. kolovoza 2011. do 30. lipnja 2012. odnosi 533.856,00 kn, potraživanja s naslova pokrenutih ovrha 526.275,00 kn, te na potraživanja za naknadu za održavanje groblja iz 2009. u iznosu 101.731,00 kn. Potraživanja su vrijednosno usklađena u skladu s računovodstvenim politikama društva. Prema računovodstvenim politikama društva, na datum bilance, a temeljem saznanja da potraživanje nije u roku naplaćeno, da je naplata upitna, Uprava društva temeljem procjene donosi odluku o usklađenju vrijednosti potraživanja ili otpisu. Računovodstvenim politikama je također utvrđeno da se u cijelosti vrijednosno usklađuju potraživanja nad kojima su pokrenuti sudski postupci. Društvo nije računovodstvenim politikama detaljnije odredilo pod kojima uvjetima će se potraživanja vrijednosno usklađivati.

Društva koja kupuju vodu imaju troškove kupljene vode gotovo u iznosu ostvarenih prihoda ili su veći od ostvarenih prihoda (zbog gubitaka u vodi). Društvo Komunalac d.o.o., Rovišće je prema poslovnim knjigama za 2012. ostvarilo prihode od usluga javne vodoopskrbe u iznosu 164.528,00 kn, a troškovi kupljene vode iznose 165.865 kn, što je više za 1.337,00 kn od ostvarenih prihoda (u 2012. gubici iznose 9 848 m³ ili 26,4%). Društvo Kapelakom d.o.o., Kapela je ostvarilo prihode od usluga javne vodoopskrbe za 2012. u iznosu 229.292,00 kn, a samo troškovi kupljene vode iznose 191.039,00 kn (što je manje za 38.253,00 kn ili 20,0% od ostvarenih prihoda). Gubici vode u 2012. su u visini 42,2%. Društvo Poduzetnički park d.o.o., Velika Pisanica je za 2012. ostvarilo prihode od usluga javne vodoopskrbe u iznosu 98.950,00 kn, a troškovi kupljene vode iznose 107.247,00 kn, što je više za 8.297,00 kn od ostvarenih prihoda (gubici iznose 4 087 m³ ili 27,8%). Društvo Bjelovarsko-bilogorske vode je prema poslovnim knjigama ostvarilo prihode od usluga javne vodoopskrbe u iznosu 108.367,00 kn, a troškovi kupljene vode iznose 156.308,00 kn, što nije evidentirano u poslovnim knjigama (kupljeno je 71 701 m³ vode po cijeni 2,18 kn/ m³).

Prema odredbama članka 197. Zakona o vodama, cijene vodnih usluga određuju se prema načelima punog povrata troškova kako je utvrđeno zakonom kojim se uređuje financiranje vodnog gospodarstva, socijalne prihvatljivosti cijene vode i zaštite od monopola. Prema odredbi članka 5. Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, najniža osnovna cijena vodnih usluga može se promijeniti ukoliko je ukupno povećanje ili smanjenje troškova iz članka 4. ove Uredbe, odnosno povećanje ili smanjenje količine vodne usluge, veće od 5,0% godišnje. Ukupno povećanje ili smanjenje količine isporučene vode u 2012. u odnosu na iskazano u izračunu najniže osnovne cijene vode imaju društva Komunalije d.o.o., Čazma, Komunalac d.o.o., Grubišno Polje, Veliki Grđevac d.o.o., Komunalac d.o.o., Kapela i Komunalac d.o.o., Rovišće.

Iz navedenog je vidljivo da su kod većine društava isporučitelja usluga javne vodoopskrbe ostvareni prihodi od usluga javne vodoopskrbe za 2012. manji u odnosu na iskazane troškove za 2012., te da društva trebaju preispitati pojedine troškove, odnosno gubitke u vodi.

Državni ured za reviziju predlaže društvu Komunalac d.o.o., Garešnica preispitati (smanjiti) troškove zajedničkih službi prenesene u visini 20,0% na radnu jedinicu vodoopskrba (s obzirom da prihodi od usluga javne vodoopskrbe u prihodima od prodaje imaju udjel u visini 8,3% prosječno u razdoblju od 2010. do 2012.), te preispitati druge troškove (osobito troškove vrijednosnog usklađenja potraživanja, troškove zaposlenih i troškove usluga).

Predlaže se društvu Darkom d.o.o., Daruvar preispitati (smanjiti) udjel troškova zajedničkih službi u visini 20,0% na radnu jedinicu vodoopskrba (s obzirom da je udjel prihoda od usluga javne vodoopskrbe u ukupnim prihodima od prodaje za 2010. u visini 9,7%, za 2011. u visini 11,3%, a za 2012. u visini 10,4%), te utvrditi način raspodjele troškova radne jedinice vodovodni radovi i radne jedinice vozni park na radnu jedinicu vodoopskrba.

Državni ured za reviziju predlaže društvu Komunalije d.o.o., Čazma utvrditi način raspodjele troškova zajedničkih službi te uključiti pripadajuće troškove u izračun najniže osnovne cijene javne vodoopskrbe.

S obzirom da su društva Komunalac d.o.o., Rovišće, Kapelakom d.o.o., Kapela i Bjelovarsko-bilogorske vode d.o.o., Bjelovar ostvarila troškove kupljene vode za 2012. veće ili gotovo u visini ostvarenih prihoda od usluga javne vodoopskrbe (zbog gubitaka vode), Državni ured za reviziju predlaže navedenim društvima preispitati gubitke vode. Nalaže se društvu Bjelovarsko-bilogorske vode d.o.o., Bjelovar u poslovnim knjigama evidentirati troškove kupnje vode.

Predlaže se društvu Komunalac d.o.o., Bjelovar računovodstvenim politikama detaljnije odrediti pod kojima uvjetima će potraživanja vrijednosno usklađivati, kako bi se na jednak način svake godine potraživanja vrijednosno usklađivala, društvu Komunalac d.o.o., Garešnica donošenje računovodstvenih politika, između ostaloga, za područje vrijednosnog usklađenja potraživanja, te društvu Darkom d.o.o., Daruvar iskazati troškove vrijednosnog usklađenja potraživanja u skladu s računovodstvenim politikama društva. Posljedice vrednovanja potraživanja imaju učinak i na rezultat poslovanja. Vrednovanje potraživanja se ne bi smjelo primjenjivati u svrhu podešavanja rezultata poslovanja trgovačkih društava.

U bilješkama treba objaviti zasebno bruto iznos potraživanja na početku i na kraju razdoblja, kao i ispravak vrijednosti potraživanja i priznato umanjjenje vrijednosti i razloge umanjenja vrijednosti.

Državni ured za reviziju predlaže društvima isporučiteljima usluga javne vodoopskrbe sastaviti novi izračun najniže osnovne cijene javne vodoopskrbe na temelju planiranih troškova i planiranih količina (isporučene vode i broja korisnika usluge), pri izračunu najniže osnovne cijene uključiti troškove amortizacije građevina financiranih iz vlastitih sredstava društva, te utvrditi osnovnu cijenu na temelju navedenog izračuna, uz poštivanje načela punog povrata troškova u skladu s odredbama Zakona o vodama i odredbama Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva.

- Odnos cijene javne vodoopskrbe za kućanstvo u odnosu na gospodarstvo

Znatne su razlike cijene javne vodoopskrbe za gospodarstvo u odnosu na kućanstva kod nekih društava isporučitelja usluga javne vodoopskrbe. Udjel gospodarstva (712 731 m³) u 2012. u ukupnoj potrošnji vode (3 147 724 m³) je 22,6%, a u ukupnim prihodima od prodaje vode je 31,7%.

Društva su za područje koje opskrbljuju utvrdila jednak fiksni dio osnovne cijene javne vodoopskrbe za kućanstva i za gospodarstvo, osim što je društvo Komunalac d.o.o., Grubišno Polje utvrdilo fiksni dio osnovne cijene za kućanstva u iznosu 10,00 kn po korisniku mjesečno, a za gospodarstvo u iznosu 20,00 kn, što je više za 100,0%. Prosječni fiksni dio osnovne cijene po korisniku mjesečno za gospodarstvo i za kućanstva u Županiji je manji u odnosu na prosjek u Republici Hrvatskoj. Prosječni fiksni dio osnovne cijene za gospodarstvo u Županiji iznosi 13,33 kn, a u Republici Hrvatskoj 21,50 kn, dok za kućanstva u Županiji iznosi 11,38 kn, a u Republici Hrvatskoj 14,62 kn po korisniku mjesečno.

Prosječni varijabilni dio osnovne cijene javne vodoopskrbe za gospodarstvo i za kućanstva u Županiji je veći u odnosu na prosjek u Republici Hrvatskoj (varijabilni dio osnovne cijene za gospodarstvo u Republici Hrvatskoj iznosi prosječno 8,42 kn/m³, a za kućanstvo 4,85 kn/m³).

Od devet društava isporučitelja usluga javne vodoopskrbe u Županiji u 2012., pet društva je utvrdilo varijabilni dio osnovne cijene javne vodoopskrbe za gospodarstvo u većem iznosu od varijabilnog dijela cijene za kućanstva (Komunalac d.o.o., Bjelovar, Darkom d.o.o., Daruvar, Komunalije d.o.o., Čazma, Komunalac d.o.o., Grubišno Polje i Komunalac d.o.o., Garešnica). Prosječni varijabilni dio osnovne cijene navedenih društava za kućanstva iznosi 5,22 kn/m³, a za gospodarstvo 9,62 kn/m³, što je više za 4,40 kn ili 84,3%. Najveću apsolutnu razliku u cijeni javne vodoopskrbe u iznosu 6,43 kn ili 85,6% ima društvo Komunalac d.o.o., Garešnica (kućanstva 7,51 kn/m³, gospodarstvo 13,94 kn/m³), a najveću relativnu razliku u cijeni ima društvo Darkom d.o.o., Daruvar u iznosu 4,63 kn ili 108,4% (kućanstva 4,27 kn/m³, gospodarstvo 8,90 kn/m³). Najmanju razliku u cijeni za gospodarstvo i kućanstva u iznosu 3,05 kn/m³ ima društvo Komunalac d.o.o., Bjelovar (kućanstva 5,72 kn/m³, gospodarstvo 8,77 kn/m³).

Državni ured za reviziju predlaže preispitati odnos cijena javne vodoopskrbe za gospodarstvo i kućanstva.

- 2.2. *Društvo Poduzetnički park d.o.o., Velika Pisanica u očitovanju navodi da nije utvrdilo cijenu javne vodoopskrbe prema odredbama Zakona o vodama jer je u postupku bila predaja vodoopskrbnog sustava s područja općine Velika Pisanica u nadležnost društva Veliki Grđevac d.o.o., koje je od siječnja 2013. isporučitelj usluga javne vodoopskrbe na području općine Velika Pisanica. Društvo Komunalac d.o.o., Garešnica navodi da je u postupku izračun najniže osnovne cijene koji će biti dostavljen na suglasnost gradonačelniku i Vijeću za vodne usluge, s potrebnom dokumentacijom, te da će u izračun varijabilnog dijela osnovne cijene uključiti i naknadu za koncesiju u iznosu 0,08 kn/m³. Vezano za obračun usluge javne vodoopskrbe socijalno ugroženim građanima po povoljnijoj cijeni samo za količine nužne za osnovne potrebe kućanstva, društvo Komunalac d.o.o., Bjelovar u očitovanju navodi da je za socijalno ugrožene građane cijena usluge javne vodoopskrbe utvrđena u visini manjoj od dozvoljenih 60,0% od osnovne cijene vodne usluge, te za ukupnu potrošnju socijalno ugroženih građana (ukupno 29 korisnika) predstavlja iskaz socijalne osjetljivosti gradskih vlasti i vodstva isporučitelja vodnih usluga, a istovremeno predstavlja zanemariv trošak u usporedbi s troškom prilagodbe informatičkog sustava složenijem obračunu za ovaj mali broj korisnika.*

Društvo Komunalac d.o.o. Rovišće navodi da će odlukom o cijeni vode utvrditi da za socijalno ugrožene građane jedinica lokalne samouprave nadoknađuje razliku u cijeni javne vodoopskrbe, a društvo Komunalije d.o.o., Čazma navodi da će odluku o cijeni javne vodoopskrbe uskladiti s odredbama Zakona o vodama u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje cijene za socijalno ugrožene građane. Društva Komunalac d.o.o., Grubišno Polje i Kapelakom d.o.o., Kapela navode da će donijeti financijski plan iz kojeg će biti vidljivi troškovi koji se odnose na djelatnost vodoopskrbe, koji bi omogućavao pravilno razvrstavanje troškova na fiksne i varijabilne troškove, a društvo Darkom d.o.o., Daruvar navodi da će konkretniji financijski plan biti moguće donijeti osnivanjem društva koje će imati samo djelatnost javne vodoopskrbe i javne odvodnje. Društvo Kapelakom d.o.o., Kapela navodi da će fiksni dio osnovne cijene javne vodoopskrbe utvrditi u skladu s propisima.

Vezano za uključivanje troškova amortizacije pri izračunu najniže osnovne cijene javne vodoopskrbe, društvo Komunalac d.o.o., Bjelovar smatra da je u cijelosti poštivalo odredbe članka 4. Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, jer navedenim odredbama Uredbe nije napravljena razlika u amortizaciji koja bi se obračunavala na imovinu financiranu vlastitim sredstvima u odnosu na onu financiranu državnim potporama, te je cjelokupne troškove amortizacije građevina javne vodoopskrbe uključilo pri izračunu najniže osnovne cijene, kako bi osigurali povrat ulaganja u komunalnu infrastrukturu i njezinu zamjenu. Navodi, da se postavlja pitanje na koji način osigurati zamjenu imovine financirane iz državnih potpora (dane na korištenje i upravljanje komunalnim tvrtkama) po isteku njezinog amortizacijskog vijeka, ako bi iz cijene vodnih usluga izuzeli troškove amortizacije građevina javne vodoopskrbe financiranih državnim potporama, te da naknada za razvoj ima bitno različitu svrhu, prema odredbama Zakona o financiranju vodnog gospodarstva. Društvo Kapelakom d.o.o., Kapela u očitovanju navodi da će u izračun najniže osnovne cijene uključiti troškove dugotrajne imovne financirane samo iz vlastiti sredstava društva, a društva Komunalije d.o.o., Čazma i Kapelakom d.o.o., Kapela navode da su državne potpore u poslovnim knjigama za 2013. evidentirali prema vrsti građevina.

Društvo Komunalije d.o.o., Čazma u očitovanju navodi da će utvrditi način (ključ) raspodjele troškova zajedničkih službi na radne jedinice, kako bi se pripadajući troškovi mogli uključiti u izračun najniže osnovne cijene javne vodoopskrbe, a društvo Darkom d.o.o., Daruvar navodi da su se pri izračunu cijene javne vodoopskrbe vodili propisanim elementima te da će pri novom izračunu cijene uključiti sve elemente po nalazu Državnog ureda za reviziju.

Društvo Komunalac d.o.o., Garešnica navodi da se sustav vodoopskrbe nadzire 24 sata radi čega je velik broj zaposlenika i troškovi zaposlenih, te će poduzeti radnje za smanjenje navedenih troškova (ukidanjem smjenskog rada). Navodi da će razmotriti raspodjelu troškova zajedničkih službi na radnu jedinicu vodoopskrba. Vezano za razliku između kupljene i isporučene količine vode, društvo Bjelovarsko-bilogorske vode d.o.o., Bjelovar navodi da se radi o vodi koja je utrošena za ispiranje cjevovoda.

Vezano za troškove vrijednosnog usklađenja potraživanja, društvo Darkom d.o.o., Daruvar navodi da potraživanja od nekih korisnika nisu vrijednosno uskladili jer bi to dovelo društvo u gubitak i narušilo bonitet, a društvo Komunalac d.o.o., Garešnica navodi da je u tijeku izrada računovodstvenih politika.

Društvo Komunalac d.o.o., Bjelovar u očitovanju navodi da ukupni troškovi vrijednosnog usklađenja potraživanja u iznosu 1.859.530,00 kn (zajedno s porezom na dodanu vrijednost i drugim javnim davanjima) čine 4,4% ukupno ostvarenih prihoda za 2012., što je (uz uvjet da omjer ukupnih potraživanja i ukupnih prihoda istovjetan omjeru prihoda i potraživanja od vodnih usluga) u skladu s Uredom o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, prema kojoj cijena vodnih usluga mora osigurati povrat, između ostaloga, troškova vrijednosnog usklađenja kratkotrajne imovine u visini 5,0% ukupnog prihoda ostvarenog obavljanjem djelatnosti vodnih usluga. Navodi da se veći dio troškova vrijednosno usklađenih potraživanja odnosi na potraživanja za koja je pokrenut postupak ovrhe, po svim osnovama, u iznosu 737.841,00 kn, te na potraživanja čija je naplata onemogućena zbog pokrenutih likvidacija, stečajnih postupaka, predstečajnih nagodbi ili su postojala saznanja o pripremi istih, što je u skladu s međunarodnim računovodstvenim standardima. Navodi da se ostatak vrijednosno usklađenih potraživanja odnosi na potraživanja za koja su prošli ugovoreni rokovi za dodatnih 120 dana i nisu naplaćena po opomenama, te na potraživanja za koja nije opravdano pokretanje ovršnih postupaka, zbog visine iznosa potraživanja, jer troškovi premašuju iznos potraživanja, ali su procijenjena rizičnima. Nadalje, navodi da se za sva vrijednosno usklađena potraživanja nastavljaju postupci naplate poduzimanjem raspoloživih mjera naplate, te da je u 2012. naplaćeno 976.585,00 kn vrijednosno usklađenih potraživanja iz prethodnih razdoblja.

Vezano za odnos cijene javne vodoopskrbe za kućanstvo i gospodarstvo, društvo Komunalac d.o.o., Bjelovar navodi da se cijene javne vodoopskrbe za kućanstva i za gospodarstvo razlikuju kod većine isporučitelja zbog povijesnog nasljeđa i prevaljivanja dijela troškova na gospodarstvo, kao mjera socijalne politike, te da je fiksni dio osnovne cijene jednak za sve kategorije korisnika, što je utjecalo na smanjenje razlika u ukupnoj cijeni javne vodoopskrbe. Navodi da izjednačavanje varijabilnog dijela osnovne cijene podrazumijeva skokovito povećanje cijene kućanstvima čime bi dodatno narušili socijalne prilike građana te smatraju da ujednačavanje treba obaviti sukcesivno uz istovremeno usklađivanje cijena, zbog većih ostvarenih troškova za 2012. od prihoda od usluga javne vodoopskrbe za 5,2%. Društvo Komunalac d.o.o., Grubišno Polje navodi da je fiksni dio osnovne cijene javne vodoopskrbe za kućanstvo manji od fiksnog dijela najniže osnovne cijene, a za gospodarstvo je veći jer su za gospodarstvo veći fiksni troškovi (veći profili priključka, a očitavanje, obračun, izdavanje i dostava računa se obavlja mjesečno, dok se za kućanstva obavlja kvartalno), te da će nakon novog izračuna utvrditi fiksni dio osnovne cijene u istom iznosu za kućanstva i za gospodarstvo. Navodi da je varijabilni dio osnovne cijene javne vodoopskrbe dosta realan te će napraviti novi obračun u skladu s odredbama Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva. Društvo Komunalac d.o.o., Garešnica navodi da će preispitati odnos cijena javne vodoopskrba za gospodarstvo i kućanstva.

3. Gubici vode

- 3.1. Gubici vode su razlika između zahvaćene i isporučene količine vode, odnosno voda koja ne stigne do krajnjeg korisnika usluga javne vodoopskrbe.

Količina zahvaćene, odnosno crpljene vode i kupljene vode svih devet društava koja isporučuju vodu krajnjim korisnicima u 2012. je 5 248 617 m³, a korisnicima je obračunano 3 147 713 m³ vode, te su gubici vode u javnim vodoopskrbnim sustavima 2 100 904 m³ ili 40,0%. Najveći gubici vode su na području koje opskrbljuje društvo Darkom d.o.o., Daruvar (50,1%) i Komunalac d.o.o., Garešnica (43,5%), a najmanji gubici su na području koje opskrbljuje društvo Veliki Grđevac d.o.o. (13,5%), zatim društvo Komunalac d.o.o., Rovišće (26,4%). Kod društava koja zahvaćaju (crpe) vodu je u gubitke vode (osim gubitaka uslijed lomova i puknuća u mreži), između ostalog, uključeno 277.231 m³ ili 5,4% vode utrošene prije ulaza u distribucijski sustav (proizvodnja vode). U gubitke vode je također uključena voda koju potroše javne vatrogasne postrojbe, kojima se prema odredbi stavka 7. članka 34. Zakona o vatrogastvu ne obračunava potrošnja vode. Društva nisu zatražila nadoknadu navedenih troškova od jedinica lokalne samouprave, a većina društava nema podataka o utrošenim količinama vode za navedene potrebe.

Prema pisanom očitovanju društva Darkom d.o.o., Daruvar, gubici su značajni, između ostaloga, jer ne postoji mjerenje distribuirane vode po zonama, te zbog curenja vode, krađa pitke vode i nekontroliranog trošenja vode prije mjernih mjesta. U svrhu smanjenja gubitka vode, navedeno društvo je započelo s izradom sustava nadzora i sustava upravljanja (NUS-a) i mjerno regulacijskog okna za kontrolu protoka i analiza curenja vode u određenim zonama.

Prema Strategiji upravljanja vodama Republike Hrvatske, na svakom distribucijskom području planirano je osnovati jedno društvo i propisati jedinstvenu cijenu javne vodoopskrbe, a trajna zadaća društava isporučitelja usluga javne vodoopskrbe je smanjenje gubitaka vode iz javnih vodoopskrbnih sustava na prihvatljive vrijednosti (15,0 – 20,0%) po uzoru na razvijene europske zemlje. Intervencije na vodoopskrbnoj mreži se obavljaju uglavnom u slučaju puknuća i lomova. Prema odredbi članka 75. Zakona o vodama, voda se mora upotrebljavati i koristiti racionalno i ekonomično.

Državni ured za reviziju predlaže poduzimati daljnje mjere radi smanjenja gubitaka, odnosno predlaže poduzeti radnje radi racionalnijeg i ekonomičnijeg korištenja vode jer je jedno od temeljnih načela upravljanja vodama racionalno i ekonomično korištenje voda. Od 1. siječnja 2015. gubici vode dodatno će utjecati na cijenu javne vodoopskrbe, jer će se naknada za korištenje voda obračunavati na temelju zahvaćenih umjesto na temelju obračunanih količina vode. Predlaže se zatražiti podatke od javnih vatrogasnih postrojbi o količinama potrošene vode koja se prema zakonskim propisima ne obračunava, te zatražiti nadoknadu navedenih troškova od jedinica lokalne samouprave. Državni ured za reviziju predlaže poduzeti mjere za okrupnjavanje vodoopskrbnih sustava na području Županije, jer je na području Županije u 2012. bilo devet društava isporučitelja usluga javne vodoopskrbe (od siječnja 2013. ima osam isporučitelja) koji su u 2012. isporučili ukupno 3 147 724 m³ vode ili prosječno 349 743 m³.

Četiri društva je isporučilo samo do 50 000 m³, odnosno prosječno 29.172 m³ vode (Poduzetnički park d.o.o., Velika Pisanica 10 624 m³, Komunalac d.o.o., Rovišće 27 509 m³, Kapelakom d.o.o., Kapela 29 624 m³, Veliki Grđevac d.o.o. 48 932 m³), tri društva su isporučila od 100 000 m³ do 300 000 m³ vode (Komunalac d.o.o., Garešnica 172 253 m³, Komunalac d.o.o. Grubišno Polje 256 533 m³ i Komunalije d.o.o., Čazma 291 008 m³). Društvo Darkom d.o.o., Daruvar je isporučilo 716.437 m³, a društvo Komunalac d.o.o., Bjelovar 1.594.807 m³ vode.

Nadalje, na području koje je opskrbljivalo devet društava ima 112 089 stanovnika ili prosječno 12 454 stanovnika. Najmanji broj stanovnika je na području koje je opskrbljivalo društvo Poduzetnički park d.o.o, Velika Pisanica (1 774), zatim Veliki Grđevac d.o.o. (2 827) Kapelakom d.o.o, Kapela (2 973), Komunalac d.o.o., Rovišće (4 875), a najveći broj stanovnika je na području koje opskrbljuje društvo Komunalac d.o.o, Bjelovar (43 877). Iz navedenog razloga su neka društva isporučila relativno malu količina vode, što utječe na veće troškove po jedinici usluge. Okrupnjavanje isporučitelja usluga javne vodoopskrbe, odnosno građevina javne vodoopskrbe i stručnih zaposlenika društava bi utjecalo na smanjenje gubitaka i smanjenje troškova u vodoopskrbi Županije. Usitnjena uslužna područja vodoopskrbnog sustava ne mogu podnijeti fiksne i varijabilne troškove sustava.

- 3.2. *Društva Komunalije d.o.o., Čazma, Kapelakom d.o.o., Kapela i Komunalac d.o.o. Rovišće u očitovanju navode da će poduzeti sve radnje kako bi sanirali gubitke u svojem vodoopskrbnom sustavu. Društvo Komunalac d.o.o., Grubišno Polje navodi da su već u 2012. poduzeli određene mjere na ispitivanju i sanaciji curenja vode i gubitak je smanjen s 36,0% u 2011. na 32,0% u 2012., a za daljnje smanjenje gubitaka je potrebno izvršiti sanaciju starog vodovoda od azbestno cementnih cijevi za koji je izrađen projekt. Društvo Komunalac d.o.o., Garešnica u očitovanju navodi da su gubici vode najvećim dijelom uzrokovani curenjem vode na spojevima cijevi, kućnim priključcima na vodovodnu mrežu i ventilima hidranata, što je posljedica starosti vodovodne mreže (najstariji dio mreže je izgrađen 1976. od AC cijevi, a nakon toga je najveći dio mreže izgrađen od PVC cijevi koje su sklone čestom pucanju uslijed starosti i gibanja tla). Navodi da je iz navedenog razloga potrebna rekonstrukcija distributivne mreže od AC i PVC cijevi, te da je u postupku izrada projekta zamjene AC cijevi u dužini od 5 000 metara. Nadalje navodi da je mala curenja teško otkriti jer se voda ne pojavljuje na površini, već se gubi u pukotinama tla. Vezano za okrupnjavanje vodoopskrbnih sustava na području Županije, radi smanjenja troškova vodoopskrbe, društvo Kapelakom d.o.o., Kapela navodi da će poduzimati mjere za okrupnjavanje. Društvo Komunalac d.o.o., Grubišno Polje smatra da je od strane Županije potrebno inicirati razgovore sa svim jedinicama lokalne samouprave i isporučiteljima usluge javne vodoopskrbe te utvrditi prednosti i nedostatke takvog okrupnjavanja. Društvo Darkom d.o.o., Daruvar je mišljenja da na vodozaštitnom području koje opslužuje (grad Daruvar i općine Sirač, Končanica, Đulovac i Dežanovac, gdje je vodovodna mreža u izgradnji) te s aglomeracijom Daruvar (UPOV 25 000 ES) čini jednu ekonomski, regionalnu i tehnološki opravdanu cjelinu s mogućnošću pružanja vodnih usluga javne vodoopskrbe i javne odvodnje.*

VI. OCJENA EKONOMSKE OPRAVDANOSTI RAZLIKA U CIJENI JAVNE VODOOPSKRBE

Isporučitelji usluga javne vodoopskrbe su odgovorni za utvrđivanje cijena javne vodoopskrbe u skladu sa zakonima i drugim propisima.

Državni ured za reviziju ocjenjuje da razlike u cijeni javne vodoopskrbe na području Bjelovarsko-bilogorske županije za 2012. nisu dovoljno ekonomski opravdane. Revizijom je utvrđeno da su isporučitelji usluga javne vodoopskrbe pri određivanju cijena usluga javne vodoopskrbe imali različite pristupe, te su utvrđene nepravilnosti i propusti koje je potrebno otkloniti. Zbog navedenog se predlaže:

- preispitati varijabilni dio cijene javne vodoopskrbe za gospodarstvo i za kućanstva (društva Komunalac d.o.o., Bjelovar, Darkom d.o.o., Daruvar, Komunalac d.o.o., Garešnica, Komunalije d.o.o., Čazma i Komunalac d.o.o., Grubišno Polje),
- u izračun najniže osnovne cijene javne vodoopskrbe uključiti troškove amortizacije dugotrajne imovne financirane samo iz vlastitih sredstava društva (društva Komunalac d.o.o., Bjelovar, Darkom d.o.o., Daruvar, Kapelakom d.o.o., Kapela),
- preispitati (smanjiti) udjel troškova zajedničkih službi raspoređenih na radnu jedinicu vodoopskrba (društva Komunalac d.o.o., Garešnica, Darkom d.o.o., Daruvar) i preispitati troškove vrijednosnog usklađenja potraživanja (društva Komunalac d.o.o., Garešnica, Darkom d.o.o., Daruvar, Komunalac d.o.o., Bjelovar), te druge troškove, osobito troškove zaposlenih i troškove usluga (društvo Komunalac d.o.o., Garešnica),
- utvrditi način raspodjele troškova zajedničkih službi i uključiti u izračun najniže osnovne cijene javne vodoopskrbe (društvo Komunalije d.o.o., Čazma),
- utvrditi fiksni dio osnovne cijene javne vodoopskrbe na način da nije veći od fiksnog dijela najniže osnovne cijene (društva Kapelakom d.o.o., Kapela i Komunalac d.o.o., Grubišno Polje),
- utvrditi te u poslovnim knjigama evidentirati državne potpore po vrsti imovine koja se financira državnim potporama (društva Kapelakom d.o.o., Kapela, Veliki Grđevac, d.o.o., Darkom d.o.o., Daruvar, Komunalije d.o.o., Čazma),
- donijeti financijski plan iz kojeg bi bili vidljivi troškovi koji se odnose na djelatnost javne vodoopskrbe do razine koja bi omogućila pravilno razvrstavanje troškova na fiksne i varijabilne, odnosno utvrditi način raspodjele troškova na fiksne i varijabilne troškove, te na temelju navedenog sastaviti izračun najniže osnovne cijene javne vodoopskrbe (sva društva),
- dostaviti odluku o cijeni javne vodoopskrbe s pripadajućom dokumentacijom Vijeću za vodne usluge (društvo Komunalac d.o.o., Garešnica),
- ispitivati ispravnost vode za piće te donijeti opće i tehničke uvjete isporuke vodnih usluga (društvo Komunalac d.o.o. Rovišće),

- trošiti sredstva naknade za razvoj za propisane namjene (društvo Darkom d.o.o., Daruvar),
- za ulaganja u vodoopskrbu poduzeti mjere za korištenje bespovratnih sredstava Europske unije (sva društva),
- poduzimati mjere za sprječavanje zastare potraživanja te mjera za potpunu i pravodobnu naplatu prihoda (sva društva),
- u računima za uslugu javne vodoopskrbe iskazati naknadu za koncesiju u okviru varijabilnog dijela osnovne cijene (društva Veliki Grđevac d.o.o. i Komunalac d.o.o., Garešnica),
- poduzimati mjere za smanjivanje gubitaka vode od zahvaćanja (crpljenja) vode do isporuke krajnjim korisnicima (sva društva),
- poduzeti mjere za okrupnjavanje vodoopskrbnih sustava na području Županije, radi smanjenja troškova vodoopskrbe (sva društva).

Državni ured za reviziju ocjenjuje da bi provedba preporuka navedenih u ovom izvješću pridonijela otklanjanju slabosti i nepravilnosti pri utvrđivanju cijene javne vodoopskrbe, smanjenju razlika u cijeni, odnosno utvrđivanju ekonomske cijene, te racionalnijem upravljanju sredstvima javne vodoopskrbe na području Županije.